

EU:s sammanhållningspolitik

I EU går en stor del av ländernas inbetalningar till ekonomiska fonder, strukturfonder, som ska användas för att öka sammanhållningen i unionen. Syftet är att minska de regionala skillnaderna och ojämlikheterna. Konkret ger man pengar till åtgärder i olika geografiska områden. Drygt en tredjedel av EU:s budget går till dessa fonder.

Strukturfondspengarna fördelas på så kallade mål. För nuvarande period 2007-2013 är det:

- Mål 1 Konvergens
- Mål 2 Regional konkurrenskraft
- Mål 3 Territoriellt samarbete

Sverige har haft del av Mål 2 och 3. Sedan delar varje land upp sin andel i olika regionala delområden. Vi har sedan Sverige gick in i EU mött detta system konkret genom att det funnits pengar öronmärkta för investeringar i skärgårdarna. Ni kanske kommer ihåg perioderna med Mål 5B Skärgård (1995-1999) och Mål 2 Öarna (2000-2006).

Men under åren 2007-2013 valde Sverige, av egen vilja, att lämna skärgårdarna utanför strukturfonderna och hänvisade oss i stället till Landsbygdsprogrammet med pengar genom EU:s jordbrukspolitik. Vi ska i en kommande artikel komma tillbaka till vad detta beslut innebar.

Territoriell sammanhållning

Men nu har skärgårdarna fått ny draghjälp. Med Lissabonfördraget har man fört in begreppet "territoriell sammanhållning" som en utgångspunkt för sammanhållningspolitiken. Det handlar om att inte lämna några områden på efterkälken. Även utsatta områden med strukturella problem

ska alltså uppmärksammas. Detta framgår tydligt av artikel 174 i fördraget som antogs i Lissabon. Det ska ges ökad uppmärksamhet åt ekonomisk och social utveckling i utsatta områden – bland annat öarna.

En ny period 2014-2020

I november 2010 presenterade EU kommissionen ett förslag till hur systemet ska utformas från och med 2014. Det kallas "Den Femte Sammanhållningsrapporten". Precis som tidigare så kommer de största beloppen att gå till de fattigare delarna av EU. Men Sverige kommer att få en del. Troligen kommer vi också att få stort inflytande över hur dessa pengar sedan ska fördelas i landet.

När SRF deltog i en hearing kring de här frågorna, på Näringsdepartementet i januari, så påminde vi om den territoriella sammanhållningen. Vi begärde att den måste få genomslag i nationell politik under den kommande programperioden. SRF begär helt enkelt att skärgårdarna återigen ska få öronmärkta pengar genom strukturfonderna.

Sverige måste komma ihåg öarna

När Sverige sedan i februari svarade EU Kommissionen vad man tycker om det nya förslaget till sammanhållningspolitik, framhåller man faktiskt det nya läget med att territoriell sammanhållning skall vara en av dimensionerna. Det är mycket bra. När man sedan argumenterar vidare för detta så nämner man det glest befolkade Norrland med kärvt klimat och långa avstånd.

Vi anser att regeringen alltid i sådana lägen också måste påminna om situationen för öarnas befolkning, med transportproblem och gles befolkning med åtföljande problem för offentlig och kommersiell service. Sverige är faktiskt det EU-land som har flest antal befolkade öar. Så här finns ett särskilt ansvar.

Kommande prioriteringar

Det finns mycket mer att säga om innehållet i de kommande prioriteringar som ska göras. Men vi tar det i lagom stora doser. Så vi ska återkomma i artiklar till hur vi vill att den nya programperioden med regionala stödformer ska se ut 2014-2020. Men en sak är säker. Sverige har all anledning att sätta upp skärgårdarna bland de områden som med nationellt ansvar ska prioriteras igen.

*Bengt Almqvist
Förbundssekreterare SRF*

